

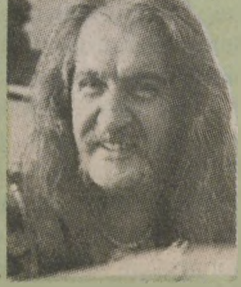
Zümrüt'ten akisler

A. M. C. Şengör

Coğrafyanın müzisyenine anıt

Bu yazıyı 1 Şubat 1999 günü yazıyorum. Bugün eşim beni üniversiteden almaya geldiğinde yüzündeki üzüntülü ifadeden fena bir şey olduğunu anladım. Sormama fırsat kalmadan "Barış Manço ölmüş" dedi. Kendisini televizyon ve basındaki resimleri dışında hiç görmemiş olduğum bir insanın ölümü beni sanki en yakınlarımdan biri bu dünyadan göçmüşçesine kedere boğdu.

Manço'nun sanatı hakkında etraflı bir bilgi sahibi değilim -zaten yaptığı müzik benim müzik zevkime seslenen bir türden değildi. Bu nedenden ötürü lise çağlarımdan beri adını işittiğim Barış Manço'ya sanatçı olarak ilgi duymamıştım. Ne zaman ki 7'den 77'ye programı başladı, o zaman ben Manço ile ilgilenmeye başladım. O program 7'den 77'ye adını taşımakla beraber, daha ziyade 7'ye yakın olanlara hitap ediyordu. O programda Manço'nun çocukları toplumsal yaşama çekmekte gösterdiği inanılmaz başarı, onları dünya vatandaşı yapabilmek için gözlerinin önüne serdiği uçsuz bucaksız doğa güzellikleri, zengin kültür dokuları, dile getirdiği bireysel hisler, düşünceler ve tüm bunlar içinde, bütün bu çeşitliliği bir arada tutan evrensel düşünce desenleriyle zevk örnekleri bana, O'nun hem ulusal kültürümüz hem de dünya kültürü için yapmakta olduğu büyük hizmetin ihtişamını gösterdi. 7'den 77'ye programı beni Manço hayranı yapmakla kalmadı, yerbilimciliğin O'nu seyredene kadar farkına varmadığım bir sanatsal cephesini de gösterdi. Manço çocukları eğitmek, onları birbirine yaklaştırmak, onlara düşünmeyi, hayret etmeyi, hayran olmayı öğretebilmek için coğrafyayı kullanıyor, coğrafyanın mesajını hem kendi yaptığı, hem de her gittiği yerde bulduğu müzikle yoğurarak küçük seyircilerine, küçük arkadaşlarına sunuyordu. Manço gerçek bir coğrafyacıydı. Üstelik 150 ülkede yarım milyon kilometre katetmişti. Bazen enfes bir doğal manzarayı içten gelen beğeni/saygı karışımı bir hisle anlatıyor, bir başka sefer bir tapınağı hem mimari hem de sosyal cephelerini vurgulayarak betimliyordu. Bir yerde garip hayvanlar, diğer bir mahalde bizden farklı insanlar onun canlı tasvirlerinin konusunu oluşturuyordu. Her birinde Manço hayran olacak bir yön, hayret edilecek bir taraf, öğrenilmesi mutlak gerekli bir özellik keşfediyor, bunu kendine has heyecanlı ses ve mimikleriyle küçücük seyircilerine naklediyordu. Doğal mekân ve o mekânın sakini olan kültür Manço'nun ufkunda tek bir bütün oluşturuyordu. Başkalarının özelliklerini Türklerin oturma odalarına taşıdığı gibi, Türkiye'nin sesini de kürenin dört bir yanına götürdü. Her programı, küçük seyircilerini soru sormaya, yani düşünmeye itekleyen o "her konuda, ama her konuda bana yazın, mutlaka yazın" ısrarıyla biterdi.

Eğer Türkiye'nin gerçek bir Coğrafya Cemiyeti olsaydı, Manço mutlaka hem şeref üyesi hem de medalisti olmuştu. İçerden ve dışardan aldığı 300 ödülünden tek bir tanesinin bile coğrafya ile ilgili olduğunu sanmıyorum. Ama o, bir sanatçı olarak tüm dünyada coğrafyaya büyük katkı yaptı: onu küçük dostlarına tanıttı. Eğer Türkiye'nin Manço'yu ödüllendirecek düzeyde bir Coğrafya Cemiyeti olsaydı biz bugün ne Abdi İpekçi'nin ne de Uğur Mumcu'nun ölümünü anıyor olurduk. İşte Manço öyle bir Türkiye'yi, entelektüellerini katletmeyen, dünyayı tanıyan, insanlığı bilen, ona katkı yapan bir Türkiye'yi özlüyordu.

Fakat vakit geçmiş değil. Gelin bu büyük sanatçımızı, bu büyük coğrafyacımızı, bu büyük eğitimcimizi, bu büyük insanımızı bir anıtle gelecek nesillere tanıtalım. Gözümün önüne, elinde mikrofonu Moda'dan Marmara'ya bakan, uzun saçları rüzgârda uçuşan, çevresi elele tutuşmuş dans eden bir çocuktan halka ile çevrili, yerküreden oluşan bir kâide üzerinde yükselen koca bir Barış Manço heykeli geliyor. Manço böyle bir anıta haydi haydi layıktı. Ama biz O'na lâyük muyuz? Gelin layık olduğumuzu gösterelim. Gelin Barış Manço'nun büyük misyonunun süreceğini bütün dünyaya ispat edelim. Gelin bir Barış Manço anıtı dikelim.

Ek: 3 Şubat 1999: Manço'nun cenazesi .... bir insan seli! Gözler devletin, hükümetin, siyasetin başlarını anyor. Hiçbiri yok! Ulaşamadıkları barış'a ebedi veda korkusu mu acep? Yoksa Manço'nun arkadaşı sanılmaktan mi çekiniyorlar?

